

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

14 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
MORARU Petru

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpatul Snegur Pavel, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 februarie 2016, în cauza penală privindu-l pe

SNEGUR Pavel Savva, născut la 15 mai 1986,
originar din Russia, or. Vorcuta și domiciliat în mun.
Bălți, str. Bulgară 50/65.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 22.12.2014 – 02.10.2015;

Instanța de apel: 10.11.2015 – 10.02.2016;

Instanța de recurs: 27.05.2016 – 14.09.2016.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți din 02 octombrie 2015, Snegur P. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani. În baza art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 3 ani.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Dolgaia L. a fost admisă integral, cu dispunerea încasării de la Snegur P. în beneficiul lui Dolgaia L. a prejudiciului material în cuantum de 10834 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond, *în fapt*, a constatat că Snegur P., la 21 mai 2014, aproximativ pe la orele 21.50, deținând permisul de conducere nr. 075601098 și conducând automobilul de model Opel Astra cu n/î H-4269, deplasându-se pe partea carosabilă a str. P. Boțu dinspre sens giratoriu direcția Glodeni spre str. C. Eșilor, la intersecție cu str. Viilor din mun. Bălți, nefiind atent la trafic și având sine-încredere exagerată, grav a încălcat cerințele Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.357 din 13.05.2009 (în vigoare din 13.07.2009) și anume: pct.10 alin. (1) lit. b), conform căruia persoana care conduce un vehiculul trebuie: a) să fie aptă din punct de vedere psihofiziologic și medical; b) să posede cunoștințe și să execute

cerințele prezentului Regulament, precum și să posedă dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum; c) să posedă cunoștințe de acordare a primului ajutor persoanelor traumatizate ca urmare a accidentului în traficul rutier; pct. 45.1) conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; d) situația rutieră; 2) în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului - unde nu s-a isprăvit cu conducerea automobilului dat și pe banda sa de deplasare, cu partea frontală a automobilului dat, a tamponat pietonul Aldatov St., în urma cărui fapt pietonului, conform raportului EML nr. 315d din 25.08.2014 i-au fost cauzate leziuni corporale grave, periculoase pentru viață, care au dus la decesul lui la locul accidentului.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, adică *încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, ce a cauzat din imprudență decesul persoanei*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apeluri de către procuror și avocatul Culcițchi Gh. în interesele inculpatului.

3.1. Procurorul a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Snegur P. să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de 4 ani.

În vederea argumentării apelului declarat procurorul a invocat următoarele:

- pedeapsa stabilită inculpatului este apreciată ca fiind una extrem de blândă, neproportională faptei comise și urmărilor produse, cu abatere de la criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art.75 Cod penal;

- la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată urma să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și condițiile de viață ale familiei acestuia;

- în cazul lui Snegur P., care a comis un accident rutier soldat cu decesul pietonului Aldatov St., fapt care sporește prejudiciabilitatea faptei comise, i-a fost aplicată o pedeapsă neproportională infracțiunii comise și urmărilor provocate, or prin stabilirea unei pedepse minime prevăzute de limitele sancțiunii infracțiunii incriminate, nu poate fi atins scopul pedepsei penale și anume restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

3.2. Avocatul Culcițchi Gh., acționând în interesele inculpatului Snegur P. a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului

stabilit pentru prima instanță, prin care Snegur P. în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal să fie achitat.

În cerere, avocatul a invocat faptul că, potrivit raportului de expertiză nr.1873 inculpatul se deplasa cu viteza de aproximativ 38 km/h. Treaz, apt de a conduce vehiculul, ce confirmă permisul de conducere, pe banda dreaptă, cu automobilul tehnic funcțional, adică la acest capitol încălcări nu au fost admise.

Martorii oculari interogați în fața instanței au declarat, că au auzit frâna automobilului, claxonul și îndată tamponarea. Aceste depoziții reflectându-se și în declarațiile inculpatului, care a menționat, că carosabilul era umed, deoarece cu 10-15 minute în urmă s-a terminat ploaia. În aceste condiții, respectând alin.(1) art.45 din Regulamentul Circulației Rutiere, Snegur P. a decis să scadă viteza permisă de 50 km/h până la circa 40 km/h. Pietonul a apărut pe neașteptate și în acel moment inculpatul a procedat exact așa cum prevede Regulamentul dat, adică nu a părăsit banda de circulație și imediat a stopat pentru a nu pune în pericol siguranța traficului.

Apelantul a menționat că acțiunile incorecte a pietonului, care conform raportului de examinare medico-legală avea în sânge alcool etilic în volum de 1,5%, ce corespunde unei stări de ebrietate medii, traversa strada neregulamentară, făcând referire la declarațiile martorilor Catana M., Rusu E., reprezentantul părții vătămate Dolgaia L.

În consecință, apărătorul a specificat că inculpatul corect a acționat în circumstanțele date, din motive obiective (fiind întunecos, carosabilul umed după ploaie), și nu a avut posibilitate să observe pietonul mai devreme, ceea ce-l absolvă de răspunderea penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 februarie 2016 apelul declarat de avocatul Culcițchi Gh. în numele inculpatului a fost respins, ca nefondat, iar apelul procurorului a fost admis, cu casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit căreia Snegur P. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Dispozițiile din sentință cu privire la soluționarea acțiunii civile au fost menținute fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că verificând argumentele apelurilor în raport cu materialele cauzei și prevederile legii, precum și ținând cont de opiniile participanților la proces, s-a ajuns la concluzia că apelul procurorului urmează a fi admis, cu casarea sentinței adoptate în partea stabilirii pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, iar apelul avocatului Gh. Culcițchi urmează a fi respins, ca nefondat.

Instanța de apel și-a întemeiat soluția adoptată pe art. 414 alin.(1), 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală menționând că în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale, examinate și apreciate de către prima instanță, suplimentar apreciate de către instanța de apel printr-o verificare multilaterală de fapt și de drept s-a conchis că instanța de fond corect a constatat că inculpatul este vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, însă incorect a fost individualizată pedeapsa stabilită în privința acestuia.

Astfel, instanța de apel a specificat că, deși la prima vedere, în circumstanțele cauzei sunt întrunite condițiile necesare pentru a fi aplicată instituția suspendării condiționate a executării pedepsei, totuși instanța de fond urma să efectueze o analiză mult mai complexă și minuțioasă a personalității infractorului urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii și numai în măsura în care s-ar fi dovedit că comiterea faptei se datorează unui concurs accidental de împrejurări din viața sa și că, pentru îndreptarea lui, nu este necesară executarea efectivă a pedepsei, să dispună suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Însă, circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea încriminată inculpatului, determină instanța de apel să conchidă asupra incorectitudinii aplicării pedepsei non-privative de libertate în privința lui P. Snegur. avînd în vedere că inculpatul a comis o infracțiune gravă, care atentează la valoarea primordială protejată de legea penală - viața și sănătatea persoanei, cu atît mai mult că aceasta a fost săvârșită în prezența altor factori declanșatori cum sunt decesul persoanei - circumstanță care nu putea fi neglijată de instanța de fond la constatarea oportunității suspendării executării pedepsei.

Instanța de apel, a găsit întemeiate motivele aduse de procuror și a constatat că concluzia instanței de fond, precum că corijarea inculpatului este posibilă și prin aplicarea prevederilor din art.90 Cod penal - condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, a fost una greșită, neîntemeiată și din aceste considerente o va exclude.

Astfel, instanța de apel a apreciat că modalitatea de executare aleasă în privința inculpatului, nu este în acord cu principiul proporționalității avînd în vedere fapta comisă și urmările excepțional de grave produse. Mai mult, Colegiul a specificat că, așa cum rezultă din textul sentinței instanței de fond, aceasta și-a motivat dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate inculpatului menționînd că dînsul se poate îndrepta fără a executa real pedeapsa închisorii, ceea ce se consideră de către instanța de apel drept o concluzie eronată, care nu poate fi menținută.

6. Nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel inculpatul Snegur P. a atacat decizia cu recurs ordinar solicitînd casarea integrală a acesteia, rejudecarea cauzei și menținerea sentinței.

Recurentul consideră că instanța de fond și cea de apel just au încadrat acțiunile sale în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, însă la stabilirea cuantumului pedepsei instanța de apel a dat o apreciere greșită personalității inculpatului, existenței intenției în timpul comiterii infracțiunii, precum și atîrnării sale față de cele comise și după momentul comiterii infracțiunii, fapt care a dus la individualizarea eronată a pedepsei și excluderea art. 90 Cod penal.

Inculpatul consideră că instanța de apel i-a aplicat o pedeapsă prea aspră, ignorînd circumstanțele atenuante existente: săvârșirea de către inculpat pentru prima dată a unei infracțiuni, căința sinceră în cele întîmplate, comiterea unei infracțiuni din imprudență, caracterizarea pozitivă.

De asemenea, recurentul consideră că o mare importanță la aprecierea măsurii de pedeapsă o are și poziția succesului părții vătămate, care în fața instanței nu a solicitat aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare, indicînd doar că solicită soluționarea

acțiunii civile, acțiune care în același timp a fost admisă de instanța de fond și menținută de cea de apel în întregime.

Totodată, inculpatul specifică că dorește să minimalizeze la maxim prejudiciul cauzat prin infracțiunea comisă și a achitat prejudiciul solicitat, ceea ce se confirmă prin certificatul anexat la fila dosarului 24, vol. II. Recurentul consideră că aplicarea unei pedepse cu executarea acesteia în penitenciar de tip deschis, pe lângă faptul că este una prea aspră în raport cu fapta comisă și personalitatea sa, pedeapsa cu închisoare l-ar împiedica să restituie prejudiciul cauzat, consideră că instanța de apel a dat o apreciere eronată personalității sale, în raport cu care instanța de fond a considerat oportun și necesar de aplicat în privința lui prevederile art. 90 Cod penal, constatînd că scopul pedepsei penale - corectarea și reeducarea condamnatului poate fi atins prin aplicarea unei pedepse cu suspendarea executării.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia asupra recursului depus de inculpat menționînd că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, decizia instanței de apel fiind legală și întemeiată.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, pentru următoarele argumente de fapt și de drept.

Pornind de la dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, se reține că instanța de recurs examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și motivate corespunzător de recurent.

Din conținutul recursului ordinar declarat de inculpat se constată că ultimul invocă ca temei de drept pct. 10) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de apel în cazul cînd s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel din considerentul că aceasta, în viziunea sa, greșit a dispus condamnarea lui în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, adică a exclus art. 90 Cod penal.

În același timp, instanța de recurs constată că, inculpatul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele inferioare, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina sa, însă hotărîrea instanței de apel este criticată în partea stabilirii pedepsei, care se consideră a fi una prea aspră reieșind din modalitatea în care a acționat Snegur P. și comportamentul părții vătămate.

În continuare, pornind de la expunerea argumentelor instanței de recurs, care au stat la baza adoptării soluției de inadmisibilitate, se enunță că, pedeapsa penală, potrivit art. 61 Cod penal, este o măsură de constrîngere statală și un mijloc de corectare și reeducare a

condamnatului, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestuia, cât și a altor persoane. Or, ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului incriminat prin rechizitoriu inculpatului, la caz, art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, în baza căruia a fost condamnat Snegur P.

Astfel, Colegiul penal menționează că pedeapsa se consideră echitabilă când aceasta impune inculpatului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți perturbate prin infracțiunea comisă.

În cauza deferită judecării, potrivit sentinței Snegur P. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani. În baza art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 3 ani. Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Dolgaia L. a fost admisă integral, cu dispunerea încasării de la Snegur P. în beneficiul lui Dolgaia L. a prejudiciului material în cuantum de 10834 lei.

Prin decizia instanței de apel, s-a menținut condamnarea inculpatului în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, dispozițiile din sentință cu privire la soluționarea acțiunii civile fiind menținute fără modificări.

La acest capitol, Colegiul penal remarcă că este prerogativa instanței de judecată să aprecieze dacă scopul pedepsei poate fi atins fără executarea efectivă a acesteia. În formarea convingerii date, instanța de judecată urmează să țină cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege. Deși legea nu îngrădește libertatea instanței de judecată de a-și forma convingerea cu privire la posibilitatea făptuitorului de a se îndrepta fără executarea efectivă a pedepsei, ea obligă instanța să-și motiveze hotărârea de suspendare condiționată a executării pedepsei, indicând precis acele motive pe care s-a întemeiat concluzia.

La caz, Colegiul penal reține că instanța ierarhic inferioară a efectuat o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului urmărind în acest sens comportamentul său din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, precum și de circumstanțele comiterii acesteia.

De asemenea, este important de a releva faptul că instanța de apel la trasarea concluziei privind excluderea art. 90 Cod penal, aplicat de prima instanță în privința inculpatului, a punctat un șir de argumente temeinice, care duc nemijlocit la excluderea suspendării condiționate a executării pedepsei stabilite inculpatului.

Din atare considerente, instanța de recurs găsește neîntemeiate alegațiile titularului dreptului de recurs în partea solicitării de a menține sentința, cu aplicarea art. 90 Cod penal în privința sa și constată că concluzia instanței de apel, privitor la faptul că corijarea inculpatului este posibilă doar prin aplicarea față de Snegur P. a pedepsei sub formă de închisoarea, cu executarea acesteia în penitenciar de tip deschis, este una corectă, motivată și întemeiată.

Respectiv, Colegiul penal opinează că argumentele punctate în cererea de recurs nu sunt incidente cauzei deferite judecării, iar instanța ierarhic inferioară și-a motivat just soluția adoptată, acordînd deplină eficiență prevederilor din art. 61 și 75 Codul penal la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei în privința inculpatului, stabilindu-i o pedeapsă proporțională faptelor săvîrșite.

În consecință, Colegiul penal consideră că, la caz, nu se constată vreun temei pentru aplicarea unei pedepse cu suspendarea executării acesteia în privința lui Snegur P., iar pedeapsa, astfel cum a fost stabilită de către instanța de apel, răspunde atît principiului proporționalității, cît și scopului prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și de prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atît din partea acestuia, cît și a altor persoane.

Din acest punct de vedere se conchide că, de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept prevăzută în pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, la care se face referință, deci, nu persistă temeiul de casare a soluției adoptate de instanța de apel.

Avînd în vedere considerentele menționate supra și raportînd situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar argumentele invocate în cererea de recurs ordinar declarat de Snegur P., sunt vădit neîntemeiate.

9. În temeiul art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Snegur Pavel Savva, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 februarie 2016, în propria cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 13 octombrie 2016.

Președinte

URSACHE Petru

Judecător

NICOLAEV Ghenadie

Judecător

MORARU Petru